

204

pp. 1-12

57p 7m
87-

Indices

Ragoboya
K34/26

1/12

204(3)

K34/26

18 FEB 1939

0

U. Ragoboya
Magie Kowamane
recalled from
T.M.

Marriage - custom, magic ancestorworship
and other information from Na Sekwala.

Pitso ya motho xe a ile Matxaweng
g xemme a sa boe xaé, Xoba a
thupilwe ke Manabe

Mdho xe a be a ka re xo tšwa le
ba bangwê ba ya Matxaweng, yêna
a šala mala bangwê ba boya xaé, o be
a bitšwa ka dihlare ka tsela ye.
Ngaka e be e bitšwa, mme xe e bone ka
marapê a tšie dihwileng xobane o kaq, o
bê a nyaka naka ya mokhure a e
thšehla batse, a epa mudi wa moamane,
Xapê a kra le mahlare a ŋca xemme a
dikxolla, a di thšela ka xare xa meetse,
a laêla yela wa xo timelêlwa a re:

" Kamehla xe o tsoxa o batšie morwedi
ya a sešexo ya ba kxopa xobu
Mošimanyana yo a sešexo ya ba manna,
a letšie naka ye ka mehla, mala dikxoxo
di nyaka lla. Ke xare ka lwa le-baka leo
bathe ba lara. A tšie meetse a, a thšelê
kame makeng a e letšie a xolêla
leina la motimelwa xare a boe xaé.
Tabu yea swametšo xo e dira kwedi

204

18 FEB 1939

2

Kamoka"

K34/26

Xofhwe meitse ao xe a re xaxobya-xo-
xobya xomare a dira maphilo, a
befedisā mong wa matimêlwa, xore a
makhwēše bohloko xomme a makhapeletsē
xore a beye a xapalē xaē. Ka xax'yalō
bax'e o tla bēna metho yola a neng a
timetse a boya xaē.

Molodi wa naka o dira xore mong
wa xaxwē a dule a letsa lentha!

Mahlare a nveēmame ōna a dira
xore lehlōyē le xole le e ya pele ka
xe fitiša tekanyō.

Medi yāna o dira xore a fēlē a lōra
menalhe ya xaē le baxwera baxaxwe
le kama babo kudu-kudu batswadi baxaxwe
le e kaba o tlaxile xaē ka xotlala pelō
tšeo Kamoka o tla di lebatšwa ke naka
ya makhhl makhuray a boya xaē
kapela. le xe e bana o be a thupilwe, o
tla thšaba mme a boya xaē.

Uns. Ragobaya
Haxekwala school
P.O. Segonye via Petersburg

Xo Tšōmpetsā. Ke dilō tšē ditwang bana male
ba kxōna xo bakela. Ke tsōna tšē e batho ba tšebaka
dikélélō ya tšā bana ka tsōna.

Tha-itha thaka di aswa, xa di swi xo swa marutse,
Marutse a Kxatiela, Kxatiela e tswa ntsweng,
Ntsweng a mohuma-nti, Mohuma-nti o tswa fe
Ke tšwa xa-Thema. Wajhumanang? Phalana pedi,
Oli diyang? Olinwa meetse ka kxa lehlakwa, ka
tia-tia, o se tie - kudu dilō tšā Barwa. Kxotto mmalo
mmalo malekeleke matšwa ka fase. Phiri setsēna ka
Moroba o re xo tsēna o xō xābē, O se kxope ke
lexonyana, lexonyana le kxopē mpya, mpya e kxope
monye motse, monye motse a tsie rumō, a ekēeke
a le rwele, a tsošō Polometse, polometse e tsošō
kwena, kwena e tsošō Clifēfēta, difēfēta tšā
banyana, bēna ba-nnyana le ya xo le noka lo
se lšielē nong yaka. Xolla xa yōna e reng? Ere
Tsodio! Tsotsarr! Mmangwale etswa ntlong.

2

Ka re ke ma thabeng ka kua mokroši o lla ka hlakana
le Akikidi a rwele nama tšā badišā. Ka re nko o
nthšexēle a nkwometsa Kaselēpyana. Ka re kromo
ešū e tla tswa, ka ja mohlana ka xo tima, ka ja le
morwa Mathibedi, o thibetsē kromo difeta.

Pidi pitla Mpapanana.

Kadikélēla le thaba ya Borwa ka hwetsā Bonku ba eja le xo
ka inamēla le rina ka ja nabo. O se je kudu o bōna retsorore
ya Borwa. Mohlana re ya Borwa Mphatakhudu a balē. Kolobē di-
pedi di-eme - sefateng - nka tšā thipa ka re: Leloutew

Mrs. Kagoboya
Hasekwala school
P.O. 2000

na Pietersburg.

Monoke ka aule ka thanya, ka thanya nke Lekwewe
 Kwekwele lela la xeso la malala, le lets'e kae? Le lets'e
 Tete Kxolo la Seremi la Makiti O ya ya na; we na
 yang Tsobo? O bols'e Sekwati a ye Borwa, a boye
 a xape nannane, namanyana ya maoto maraxanyana.
 Badimo teng! Kxame lesela tlala? Lehlwalesika le
 noka Mohwibidu.

5.

Tompane a bo phuti a Kwena, phuti a Kwena mokwalong,
 Madi a se rothela mallapala, mohlolopudi wa seloma
 banna, O lumile Rankapatheng, a tsoxa a ananela
 Motebelé a hloma e ka la mo rata kudu. Senqwé
 sa re kua ke bonang? Ke lekoba-Thebe, lona le diang?
 le bolaya Kxaka. Kxaka le isafe? Le yofa Molélé.
 Molélé xa ji Kxaka, o ja Seputoku. Sephara Mohlaka
 mabelé xa se je, se nwa meetse seela, meetse
 a Lehlaba. Lehlaba le levolo, Kxotto thšaba. Kxotto
 ke thšabeng? Thšaba tolotsane, tolotsa madiba.

6.

Ka tantela tantela, ka ya xa mpedi a Seko, ka
 humana Kxomo di xanqua le Bannyana. Basimano
 Baile kae? Baile xo leta maeba. Maeba bohlanhlaxane
 hlantlaxane lekotopa kotopa la xo ja marotso ka
 mafuri.

M. S. Ragoboya

Hasenkwa school

P.O. Segonye

via Pieterburg

Ka sexaxoša xe motho a na le dikxomo tše dinthši, o nyaka Kxomo ye e dijfetang kajmoka a e dira thokxola. Kxomo ye a e Kxethang, ke ye a e ratang Kudu-Kudu oca feta tše dingwê, E kaba Kxomo ya tsadi xoba ya pholo. Kudu Kudu xo be xo Kxethiwa ya pholo. Kxomo yeo e tlaxo Kxêthwo e bitšwa thokxola.

Selô xe seibe se Kxethilwe xore ke thokxola, seibe se hlomphiwa Kudu, se ratêxa sebile se boifisa.

Jare xa chiruiwa kajmoka thokxola e be e eba Kxomo xoba pudi. Capê Kxomo xoba pudi e e Kxêthwang e be e swanetše xoba tše dikxolo xapê di fenyâ tšeo di phelaxo matsô ka lešakeng.

Xe xo beiwa thokxola ya Kxomo xoba pudi, melokô o mexolo e be e bitšwa, xomme Kxadi yo laelwa ye mokxalabyê xore a yo nyaka sehlare sa thokxola se se tlilexo xo tlôtša Kxomo xoba pudi yeo. Mere e beng o nyakêxa Kudu ke morula le mosehla. Makwathi a mere e, xe motho a be a nyaka morula o be a Kxotla makwathi a ôna xe a be a nyaka mosehla o be a Kxotla makwathi a ôna, fêela ba sa e hlatanye le selô. E tlare xo ba e Kxotlile, bare mola e le bošexo, bašwara Kxomo yela ka lešakeng; xomme ba tlôtšwa mosela ka makwathi a le.

Kata e e bofelang dikxomo mola ba xama le yôna e be e tlôtšwa, xore le xe motho a katla a re ke tlile xo leka dikxomo xoba dipudi xo twê yêna.

Kxomo e e beilweng xe e bôna motho bošexo a Swere marumô e sa matsebe, e be e thôma xo bôpa le xo Kxoma, xore mong wa yôna a tšaxe a tle xo di hlakodiša. Xe mong wa tšona a sa tšwelele, xomme lehlhlomi le rata xo di xapa, Kxomo yeo e beilweng o be e dijhibêla ka

204.

pele mme e rana xe di tšwa

Mahlohlomi a be a na le maanô a maxolo,
a be a re xabôna xobane a kxonne xobula, a tšwêla
kantlê xomme a letêla xe kxomo yela e humôla.
Kexore xe kxomo yela e humola tšô dingwê di ka
tšwa, xomme lehlohlomi la kxôna xo di xapa.

U. S. Ragobaya

Hasetlwala School

P.O. Segonye

anecdote abt via Pietersburg
a thokxola animal. Moletšô

Tabana e ngwê šî ya kxoši ya Moletšî Kraufsi le motse wa
Polokwane (Pietersburg) ya tšôna kxomo tšê tsa xo bewa
ke beng ba tšôna.

Xathwe xo be xo na le monna e mongwê yo ba rexo ke
Maphôtô, a dula kraufsi le mo xo bexo motse wa Bethesda
Kraufsi le motse wa mapolisa wo ba rexo ke Kalkbanki
Mašupi a mokxalabyê yeo Maphôtô ke mo xo dutšexo
itona e ngwê ya Moletšî ye ba rexo ke Rasetkhuta.

Maphôtô a be a na le dikxomo tšê dintšî; byale dintona
tša Molôtô tša thšebafa xe mofa yeo ana le
dikxomo tšê kalo; xomme ba mmexa mošatê.

E rile ka letšatšî le lengwê dikxomo di le phulong, Maphôtô
a bôna ba di xapa; a beya a tseba xabotse xobane xea
ka di latêla e tla ba lehu laxaxwe. Kaxore xe kxoši e be
e ka xo thopêla dikxomo wafre ke yo di tšîya mošatê, kxoši
e be e sa xane nâšô, e be e xo lokolla xore o di xapê; tšêla
pele xare o di xapa o be o swanetšê xo tloxêla e ngwê
kxorong. E le xore mola o laêlang xore o ya tloxa,
kxoši e tla laêla masoxana xore a yo xo latêla tšîleng
xore a xo bolaye mme a xapê dikxomo tšêla;
Kaxore ba ve „Se ya Mošatê xa se boye.”

Maphôtô e se a hlwa a e thswenya ka xore ke sala

204

dikxomo moraxo, ka xobane o be a tseba makxwa
wa maxosi.

Xona mo Kxomeng tsa Maphoto xo be xo na le
Kxomo e ngwe ye o beilweng thokxola. Kxomo yeo xe
xo bolélwa xothwe, e ile ya xana xo sepela, yathlaba
tse dingwe xe di re di a sepela, xofihléla xe ba
bile ba xapa yona e e le noši pele ba xona
ba xapa tse dingwe.

Xe Maphoto a bone xo le byalo; e se a hlwa a sa
dika-dika, o ile a tsia thutwana ya xaxwe a ya xa.
Dikxale xo dula xona.

E rile xe ba fihla Kxorong ya mošatê, Kxomo
yela ya thoma xo bopa le xo Kxoma. Kraši ya re ka
xo tseba a laéla banna xore ba seke ba bolaya
ye ngwe ya tšona xofihléla xe mong wafšona ahlile.
Difile xotšona ka lešakeng, banna ba sale Kxorong,
Kxomo yela ya thoma xo épa Seletese sa Mošatê e
bopa. E ile ya se épa xofihléla mmele wa yona o
féléla ka xore ya xona e rōbala. Kxomo yeo bare
e dirile byalo matsatsi a mararo, ke mo Kxosi o
matona ba thomileng xo belaéla, fééla ya re ka xobane
Kxomo e le Kxomo ba sitwa xo di bušetsa moraxo.

E rile ka letšatsi le lengwe basadi ba tswa nokeng le
moraxo Kxosi, Kxomo yela ya fofa lešaka ya kitimela
basadi bale ba rwele meetse ka metšexa, ya fihla ya
bêtha wa motšexa wa mohumascadi wa wela fase
e na le meetse, fééla wa seke wa phuméxa, wa
dula fase xabotse le meetse a ona. Kxomo yea xe e
bêtha motšexa wo, banna ba be ba e bona, fééla se
se ba makaditšeng ke motšexa le meetse xe di se
le phuméxa mosadi le yona a se a rōbala.

Xothwe ka lona letšatsi leo Kxosi o ile ya laéla xore
dikxomo di išwe xo Maphoto xa - Dikxale. Xothwe
le moraxo a ile a di tsia a di xomela nokeng ya
Moketsi (Sand river). Xona mo di hlakane le Maphoto

verte

204 18 FEB 1939 K34/26
Nona Keing? Kaša ya S^esot^ho (~~Yantane~~ Sot^ho)

m:m r d	d:t d e:s d:d m:d r d:t d r:s
nano ke ng	nano: kem: ng ana: ke: ma: sele: te: sele: ma: +Sela

s: r:r r	d r:d e:s - s:t,e:s s,c:s
ngwale - a lale	a lale tsela oxoselo hlabolela
ta: tse	no no no

s:t,e:s	s,c:s
oxoselo	hlabolela
d	
no	

Key G. Tšepa mpelae. Ke kaša ya Qingwoti

s:s s s	f:m r r d:d d t
babo: xa: di	baile: se: leme: keya: le: ma: .s } tse

s:m s:s m	m:m d m r:r r r d:t d
Pempola e	Tšepe: la: ka: mpelae: ke: hwe: kea: lema: .s } tse

s:m s:s m	m:m m:d m r:r r r d:t d
Pe mPolae	Tšepe: la: ka: labatole: mpelae: - - kea: lema: .s } tse

s:m | s:s | m || mpelae.

204

Serētō sa patšē

FEB 1939

K34/26

9

Masianokē o huile

Le pelle

Linonyana kamoka di ile

Xa mohlōbāxa . . . O'hua! hua! hua! hua!

Bona phofa dikxêlêla Moketsi.

Mankxaraxa manxara motho go Moso
o sena mmala,

Wēna o sa jeng patšē o otšwa
keng?

Mathaka ve xoletsa mollâ teno

O' hua! hua! hua! hua!

U. M. S. Ragobaya

Fosetwala school

P.O. Segoppe

via Petersburg

7 FEB 1939

X34/26

204. Ke Beletisa xa Kosi

Ke Kosi e be e ka kua kwa ke
 mosetsana košeng mola ba hina, o be
 a laela moradi e mongwe wa basa
 ba xaswe xone a tšoll pheta a
 tšwele mosetsana yeo. Mola a mo
 tšwele ke xona ke a mmelediti
 le xe e kaba mosetsana o be a
 setse a beleditse, o swanetse xa
 hlala; Rašobane o apesitse pheta ya
 thaxa, e aparwang ke maxosi. To tloxa
 ka lona lebaka leo a beletswa ka
 o tla hlōkōmēlwa kudu ke hitseta le
 baklanone ba mosatē xone a sete a
 dira dilō tše mpe tše di ka ba kopisang

Ke mosetsana yeo a ka senya, o
 amoswa pheta yela ya thaxa, xapē
 tatarwē o swanetse xo loka.

Mrs. Ragobaya
 Hasekwala school
 P.O. Segonye
 via Pietersburg.

204

7 FEB 1939

K34/26

Setōpa

Je motho a be a utswa o be a alafiwa ka
 molemō o ba re xa ke setōpa. Molemō e
 be o thšabēxa Kudu Kudu Kaxobane xōhwe
 Je motho a ~~utswa~~ utswitšō a re reng mafela
 mong wa thšemo o be a e ya ngakeng
 Xo Krapēla Setōpa 'Mme xe se bone,
 ngaka e tloxa naē ya ya mo xo utswitšwexo,
 ya fihla ya tloša Setōpa xo mo mafela a be
 xo a le xōna.

Motho yo a utswitšō xo o Ha makala a
 setšo a thunywa ke menwana xoba
 leoto mme a le thukhunya ka leretheng;
 a hlaka mokxosi a re ke utswitšō mafela a
 xa ~~semanang~~ manq nkeleng xo yena a ntopollo
 ke se Kxomo.

Mere e be xo e dira setōpa ke e:
 medu ya mothšethšane le mablare a mokwēvē-
 kwēvē, xoba Mohlakola, ba hlakanthša le makhur
 a tau 'mme ba fetolēla ka masepa a ^{pela} pak
 xoba hlōš; 'mme ba ripa nhla ya bosepa
 bya motho ba hlaka nthša natšo ba di fisa
 ka in lengeta ba dišila; mme o tlaye mola e
 le tše diso, ba nyaka ~~ke~~ kwakwathi la ~~mana~~
 se-xōlōla ba silēla ~~naē~~. 'a setōpa se
 phehexile.

204

204

7 FEB 1939

boloi

K34/26

12

Motho xa a ke a chwa fela xose
 na go a mmolaileng. Hutswane e se
 a dawa batho xore ba hwê a o waf
 o ba dimile xore ba phele lebaka
 ka moka. Byale xo na le batho ba bang
 wê ba ba nesa mola re sa robotse,
 ba tsoxa ka mapono ba swere di dibêlo
 tsa makhura tsa xo hlakantshiswa le
 melemo ya xo lowana ba thama
 ba rwala batho malaong a bona ba
 ba isa masaxeng a maxole a dithaba ba
 ba fosetsa fase xore ba robexi. Etlale
 mola dikaxo dithima xo lla ba hutsisa batho
 bale malaong a bona.

Batho bale ba se lala ba fosetswa fase
 xe ha tsoxa, ba nwa bokletso mm maboteng
 ya bona mme ba thima xo lwala. ngata
 e tla bitšwa ya ba botša mola go
 a mo lwileng.

Xe motho a chwa ke xore o lwilwe
 le xe a be a ka robala ke xore o
 letkilwe ke ba loi byale o ba sitile.

End. 5. 204